

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI
ELM VƏ TƏHSİL NAZİRLİYİ

BAKİ DÖVLƏT UNİVERSİTETİ

AYTƏN ZABİL QIZI ABBASOVA-QULİYEVA

**ABŞ-nin YAXIN ŞƏRQ SİYASƏTİ
ZƏMİNİNDƏ TÜRKIYƏ-İSRAİL
MÜNASİBƏTLƏRİ
(1991-2020)**

*Bakı Dövlət Universiteti Tarix
fakültəsi Elmi Şurasının 19 fevral
2024-cü il tarixli iclasının qərarı
ilə (07 sayılı protokol) çapı tövsiyə
olunmuşdur.*

Bakı – 2024

Elmi redaktor:

Lalə Cavid qızı Hüseynova
tarix üzrə elmlər doktoru

Rəyçilər:

Habil Nurkişi oğlu Məmmədov
tarix üzrə elmlər doktoru,
professor

Rövşən Qabil oğlu Hətəmov
tarix elmləri namizədi, dosent

Sevinc Fərrux qızı Ruintən
tarix elmləri namizədi, dosent

A.Z.Abbasova-Quliyeva. ABŞ-nin Yaxın Şərq siyasəti zəminində Türkiyə-İsrail münasibətləri (1991-2020). Monoqrafiya. Bakı, "Füyuzat", 2024, 256 s.

Monoqrafiya 1991-2020-ci illərdə ABŞ-nin Yaxın Şərq siyasəti zəminində Türkiyə Respublikası ilə İsrail dövləti arasında siyasi-diplomatik, hərbi, iqtisadi və digər sahələrdə münasibətlərin tədqiqinə həsr olunmuşdur. Monoqrafiyada mövcud xronoloji çərçivədə ABŞ-nin əsas xarici siyasət prioritetləri və Yaxın Şərq regionunda yeni siyasi baxışları, soyuq müharibədən sonra ABŞ-nin Yaxın Şərq siyasətinin həyata keçirilməsində Türkiyə və İsrailin rolu, beynəlxalq münasibətlərin yeni mənzərəsi fonunda Türkiyə-İsrail münasibətlərinin gedişatında ABŞ faktoru elmi mənbələr əsasında tədqiq və tərtib edilmişdir.

Tədqiqatda əldə edilmiş elmi nəticələr ali təhsil müəssisələrində beynəlxalq münasibətlər tarixi, dünya tarixi üzrə ümumiləşdirilmiş dərslilər və tədris vəsaitləri hazırlanarkən, həmçinin beynəlxalq münasibətlərə dair analitik materialların hazırlanmasında və mühazirələrdə istifadə oluna bilər.

© A.Z.Abbasova-Quliyeva

MÜNDƏRİCAT

Giriş	5
I fəsil. XX ƏSRİN SONU-XXI ƏSRİN ƏVVƏLLƏRİNDƏ ABŞ-nin YAXIN ŞƏRQ SİYASƏTİ.....	25
1.1. Soyuq müharibənin bitməsi və Yaxın Şərq regionunda ABŞ-nin xarici siyasət prioritetləri	25
1.2. XXI əsrin əvvəllərində ABŞ-nin Yaxın Şərq regionunda yeni siyasi baxışları.....	49
II fəsil. SOYUQ MÜHARİBƏDƏN SONRA ABŞ-nin YAXIN ŞƏRQ SİYASƏTİNİN HƏYATA KEÇİRİLMƏSİNDƏ TÜRKİYƏ VƏ İSRAİLİN ROLU	87
2.1. ABŞ-nin Yaxın Şərq siyasətində Türkiyə amili.....	87
2.2. ABŞ-İsrail münasibətlərinin Yaxın Şərq regionundakı siyasi vəziyyətə təsiri.....	112
III fəsil. YAXIN ŞƏRQDƏ BEYNƏLXALQ MÜNASİBƏTLƏRİN YENİ MƏNZƏRƏSİ FONUNDA TÜRKİYƏ-İSRAİL MÜNASİBƏTLƏRİNİN GEDİŞATI VƏ ABŞ.....	141
3.1. XX əsrin sonlarında Türkiyə-İsrail münasibətlərinin inkişafında ABŞ-nin rolu	141
3.2. XXI əsrin əvvəllərində Türkiyə-İsrail münasibətləri: tərəfdaşlıqdan ziddiyyətə	167

Nəticə	194
İstifadə edilmiş ədəbiyyat	206
Xronologiya	244
İxtisarlər və şərti işarələr	254